

ՊԵՏՐՈՍ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
(Ծննդյան 70 և գիտամանկավարժական գործունեության
45-ամյակի առթիվ)

Լրացավ ճանաչված պատմաբան, ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ, պատմական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր, Երևանի պետական համալսարանի Հայոց պատմության ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար Պետրոս Հովհաննեսի Հովհաննիսյանի ծննդյան 70 տարին:

Պ. Հ. Հովհաննիսյանը ծնվել է 1944 թ. հունիսի 22-ին Լենինական (այժմ՝ Գյումրի) քաղաքում, Երզնկայից գաղթած ավանդապահ հայ ընտանիքում:

1951–1961 թթ. սովորել է տեղի Վլ. Մայակովսկու անվան թիվ 5 միջնակարգ դպրոցում: Բարձր առաջադիմությամբ ավարտելով այն՝ 1962 թ. ընդունվել է ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետ: Երրորդ կուրսից զորակոչվել է խորհրդային բանակ և ծառայել ռազմաօդային ուժերում: 1967–1970 թթ. շարունակել է ուսումնասիրությունը ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետում: 1970 թ. ընդունվել է համալսարանի ասպիրանտուրան և պրոֆեսոր Ս. Պողոսյանի գիտական

ղեկավարության ներքո պաշտպանել «Միջնադարյան Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների ուսումնասիրությունը ակադ. Հ. Մանանդյանի աշխատություններում» թեկնածուական ատենախոսությունը:

1975 թվականից առ այսօր աշխատում է ԵՊՀ Հայոց պատմության ամբիոնում, նախ՝ որպես կաբինետի վարիչ, ապա՝ դասախոս, դոցենտ, պրոֆեսոր: 2013 թվականից առ այսօր Հայոց պատմության ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատարն է:

ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներում նա դասավանդում է «Հայ ժողովրդի պատմություն» առարկայի ընդհանուր դասընթաց, «Հայկական գաղթավայրերի պատմություն», «Միջուղի պատմություն», «Աղբյուրագիտություն», «Հայագիտության պատմություն» և մի շարք հատուկ դասընթացներ:

Պ. Հ. Հովհաննիսյանը դասավանդել է նաև Համազգայինի Բեյրութի Հայագիտական բարձրագույն դասընթացներում (1992–1993 թթ.), Սևանի Վազգենյան հոգևոր դպրոցում (1995–1999 թթ.), իսկ 1999 թվականից առ այսօր՝ համատեղությամբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանում (Աստվածաբանական համալսարան):

Մանկավարժական աշխատանքը զուգակցվում է գիտական-ստեղծագործական բեղուն աշխատանքներով: Գիտական հետաքրքրությունները վերա-

բերում են հին ու միջնադարյան Հայաստանի մշակութային ու քաղաքական պատմությանը, աղբյուրագիտությանն ու պատմագրությանը, հայկական գաղթավայրերի, Հայկական հարցի և Սփյուռքի պատմության խնդիրներին: Պատմաբանը 400-ից ավելի տպագիր աշխատանքների (գրքեր, հոդվածներ, ժողովածուներ, ակնարկներ) հեղինակ է: Նրա խմբագրությամբ լույս են տեսել 80-ից ավելի գիտական աշխատանքներ: Առավելապես հայտնի են նրա աշխատակցությամբ լույս տեսած «Հայ ժողովրդի պատմության քրեստոմատիայի» (հ. 1-ին, 1981, 2007, հ. 2-րդ, 2011), «Ամենայն հայոց կաթողիկոսներ» տեղեկատու-պատկերագիրքը (2001), «Հայ եկեղեցու հանրագիտարան» պրակ Ա (2008), «Նշանավոր ձեռնարանականներ» (հ. 1-ին և 2-րդ, 2005, 2009):

Պ. Հ. Հովհաննիսյանի աշխատասիրությամբ ու խմբագրությամբ են լույս տեսել Ավետիսի Պերպերյանի «Պատմություն Հայոց» աշխատությունը, (2009), Աշոտ Հովհաննիսյանի «Պատմագիտական ուսումնասիրություններ»-ը (2007), Նիկողայոս Ադունցի «Հայկական հարց»-ը (1996), ինչպես նաև «Երկեր»-ի Ա-Զ հատորները (2006–2012), ակադ. Հ. Հ. Մանանդյանի «Երկերի» 7-րդ և 8-րդ հատորները (2010, 2011), Կ. Տեր-Մկրտչյանի «Հայոց եկեղեցու պատմություն» (2012) դասագիրքը և այլն:

Պ. Հ. Հովհաննիսյանը լուրջ ներդրում ունի մատենագիտական գրականության բնագավառում. հատկապես նշելի են «Հայկական հարց: Հայերի ցեղասպանությունը» ռուսերեն գրականության մատենագիտությունը, «Մովսես Խորենացի. մատենագիտությունը» ստվարածավալ աշխատությունը (2013): Այստեղ Մովսես Խորենացու երկասիրությունների մատենագիտությունից բացի, տեղ են գտել նաև պատմահոր մասին հայերեն և օտար լեզուներով լույս տեսած գրքերն ու հոդվածները (շուրջ 4000 միավոր):

Պ. Հ. Հովհաննիսյանը համահեղինակներից և խմբագիրներից է «Հայոց պատմություն. Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը» բուհական ձեռնարկի (2000, 2012), հանրակրթական դպրոցի 5–10-րդ դասարանների «Հայոց եկեղեցու պատմություն» դասագրքի (2002–2013), հանրակրթական դպրոցի 6-րդ և 7-րդ դասարանների, ինչպես նաև ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի «Հայոց պատմություն» դասագրքերի:

Նա գործուն մասնակցություն ունի ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի «Հայոց պատմություն» բազմահատորյակի 2-րդ և 3-րդ հատորների, «Հայկական Մովետական Հանրագիտարան», «Հայկական համառոտ հանրագիտարան», «Հայկական հարց», «Քրիստոնյա Հայաստան», «Ո՞վ ով է» հանրագիտարանների ստեղծմանը:

Պ. Հ. Հովհաննիսյանը մասնակցել է միջազգային ու հանրապետական բազմաթիվ գիտաժողովների և կոնֆերանսների (Երևան, Մոսկվա, Բելյուրթ, Մոֆիա, Մոնպելիե, Մոչի և այլուր): Գիտամանկավարժական բեղուն գործունեության համար արժանացել է Հայոց եկեղեցու բարձրագույն «Մուրբ Մահակ Պարթև և Մուրբ Մեարոպ Մաշտոց» շքանշանին (2004), «Հայաստանի Հանրապետության վաստակավոր մանկավարժ» կոչմանը (2009), կառավարական բազմաթիվ շնորհակալագրերի ու պատվոգրերի:

Ցանկանք մեծարգո հոբելյարին երկար տարիների կյանք, առողջություն, բեղուն գրիչ, նոր աշխատություններ՝ ի փառս հայ պատմագիտության:

ԱՇՈՏ ՄԵԼԲՈՆՅԱՆ